

Tjänsteutlåtande
Ekonomiavdelningen

Till Kommunstyrelsen

Datum: 2020-11-26
Diarienummer: KS 2020/0079

Svar på revisionsrapport - Granskning av långsiktig planering

Sammanfattning

Revisorerna i Österåkers kommun har under 2019 låtit PWC genomföra en granskning av kommunens arbete med långsiktiga analyser. Resultatet finns sammanställt i revisionsrapport daterad i september 2020, *Långsiktig planering, Österåkers kommun*. Ekonomiavdelningen har bemött revisorernas rekommendationer och föreslagit ett antal åtgärder som redogörs för i detta yttrande.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens beslutar

Som yttrande över revisionsrapport, *Långsiktig planering - Österåkers kommun*, överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2020-11-26.

Bakgrund

Revisorerna i Österåkers kommun önskar Kommunstyrelsens yttrande över de iakttagelser som redovisas i PWC:s sammanställda rapport, *Långsiktig planering - Österåkers kommun*.

Syftet med revisionen är att bedöma om Kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer en långsiktig ekonomisk planering. Den övergripande revisionsfrågan som granskningen ämnar besvara är: Har kommunstyrelsen en ekonomisk planering som ger förutsättningar för att upprätthålla god ekonomisk hushållning på lång sikt?

Granskningen har genomförts under hösten 2019 genom intervjuer med tjänstemän samt genom granskning av styrdokument med bäring på den långsiktiga planeringen.

För att kunna besvara den övergripande revisionsfrågan har följande kontrollfrågor formulerats:

1. Finns det planer och kalkyler som sträcker sig längre fram än de krav på planeringshorisont som kommunallagen föreskriver?

2. Är kommunens planer och strategier för god ekonomisk hushållning tydliga, relevanta och riskbedömda?
3. Finns tydliga och väl underbyggda finansiella mål på kort och lång sikt?
4. Grundar sig den ekonomiska flerårsplaneringen på väl underbyggda ekonomiska analyser och framtidsbedömningar/omvärldsanalys?
5. Finns alternativ och handlingsberedskap inbyggda i planerna?
6. Är planeringsprocessen utformad så att förankring och delaktighet uppnås?

Rapportens sammanfattande bedömning är att Kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en ekonomisk planering som ger förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning på lång sikt.

Förvaltningens slutsatser

PWC konstaterar att kommunen har tagit fram planer och kalkyler som sträcker sig längre än de krav som kommunallagen föreskriver i och med dokumentet *Underlag för långsiktig ekonomisk planering (LEP)* som togs fram 2016. Vid granskningen framkommer att Österåkers soliditet är i linje med riksgenomsnittet samt att den prognostiserade befolkningstillväxten är hög. PWC gör bedömningen att Österåkers kommun beaktar god ekonomisk hushållning ur både ett finans- och verksamhetsperspektiv. Kommunen har sju finansiella mål som är väl avgränsade, mätbara och relevanta. Vidare gör PWC bedömningen att kommunen har tydliga, relevanta och riskbedömda planer och strategier genom de finansiella målen, samt att de finansiella målen är tydliga och väl underbyggda.

Dokumentet ska uppdateras en gång per mandatperiod, men PWC:s uppfattning är att det behöver ske med en tätare intervall för att kunna göra nödvändiga omställningar utifrån förändrade förutsättningar. I granskningen konstateras också att de kommunala verksamheter som karaktäriseras av individuella tjänster skulle kunna beräkna långsiktiga ekonomiska konsekvenser, både gällande drift och investeringar. I dagsläget är det endast utbildningsnämnderna som har tagit fram en sådan för utbyggnad av förskola och skola fram till 2030, menar PWC. Men även Vård- och omsorgsnämnden tar fram en liknande prognos, men den fanns inte med i PWC:s granskning. Vård- och omsorgsnämndens boendeprognos ger ett underlag för kommunen i planeringen av den framtida försörjningen av bostäder för de kommuninvånare som omfattas av rätten att via socialtjänsten få stöd med sin boendesituation. Detta gäller särskilt boende för äldre, bostad med särskild service för personer med funktions-nedsättning, samt övriga bostäder förmedlade enligt socialtjänstlagen (SoL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) fram till och med 2026, med utblick mot 2030.

PWC konstaterar att den långsiktiga ekonomiska planeringen bygger på de antaganden som PWC rekommenderar vid uppbyggnad av en långsiktig finansiell analys, men att det finns vissa förbättringsområden. För det första rekommenderas att effektiviseringen läggs utanför kalkylen för att tydliggöra

när effektiviseringsbehovet uppstår. För det andra rekommenderar PWC att kommunen ska utgå från SKR:s uppräkningsmetod för kostnader (liksom kommunen gör med intäkter), istället för att räkna med en statisk uppräkningsmetod. För det tredje förespråkar PWC att Kommunstyrelsen i samråd med facknämnderna tar fram en långsiktig investeringsplan med adekvata avskrivningstider. Vidare bedömer PWC att alternativ och handlingsberedskap återfinns i planerna, men att känslighetsanalysen i LEP kan utvecklas, liksom befolkningsprognosen. I rapporten gör PWC bedömningen att delaktighet och förankring inte har uppnåtts hos alla förvaltningar eller hos andra intressenter under planeringsprocessen.

Åtgärdsförslag

Den långsiktiga ekonomiska planeringen ska uppdateras och omarbetas under 2021. Projektet har påbörjats under hösten 2020 och projektleds av enheten för ledningsstöd på Ekonomiavdelningen. Projektgruppen ska byggas ut med representation från samtliga förvaltningar. Delaktighet och förankring i ett projekt som långsiktig ekonomisk planering är av yttersta vikt för att ett sådant dokument ska bli både korrekt och fungera som ett bra och tillförlitligt underlag för framtida budget- och verksamhetsplanering. Det är i förvaltningarna som sakkunskaperna finns gällande respektive verksamhetsområde och i budgetprocessen inför budget 2021 har förvaltningarna varit mer delaktiga i arbetet med att leverera förutsättningar och volymer än de varit tidigare. Den modellen kommer att utvecklas vidare, både i framtida budgetarbeten och i projektet med LEP.

Arbetet med vissa av de föreslagna förbättringsområdena i granskningen har redan påbörjats i samband med budget 2021 och plan 2022-23, bland annat gällande kostnadsuppräkningsmetod, avskrivningar, samt befolkningsprognoser. Samtliga av de rekommendationer som PWC lyfter i sin granskning kommer att beaktas i projektarbetet med LEP, då granskning och de förslag som framkommer där utgör ett bra underlag för arbetet framåt.


Bilagor

1. Revisionsrapport – *Långsiktig planering, Österåkers kommun*. September 2020
2. Missiv gällande Långsiktig planering. 2020-09-30



Staffan Erlandsson

Kommundirektör



Magnus Bengtsson

Ekonomidirektör

Expedieras

PWC

De förtroendevalda revisorerna

Akt